

העם

הסכיון והפירוק של השלום

האם יכול אותן הערבי להיות שותף אציו בקאהיר ותתיארם כרמאללה?

שיריי שלום בוקעים מן הרדיו, שעליו השתלט הימין הקיצוני. התותחים רועים מים בצפון. ראשה ממשלה חולק כימעט מדי יום מחמאות לנשיא מצריים. הממשלה מחליטה על הפעלת עונשי המוות נגד ערבים.

בשבוע הראשון של שנתה ה-32 נמצאת מדינת ישראל במצב מתקדם של פיצול-האישיות. הקרוי בשפת-העם סכיון-פירוק.

משיח בשער. עד לביקורו של אנוור אל-סאדאת בירושלים היתה קיימת שלמות ערבים.

ח"כ ארנס פוליטי, לא ביטחוני

מסוימת בתודעה הלאומית. המדינה היתה נתונה במילחמה טוטאלית, העולם כולו נגדנו, כל מערכות-הנפש היו משועבדות לסיכוסך.

הסכם השלום עם הגדולה במדינות ערב היה צריך לשנות את הכל מן הקצה אל הקצה. גליית-התלהבות של שלום, חלי-קם אמיתיים, חלקם מפוברקים וממוסחרים, קיפאו את המדינה. ימיה-המשיח עמדו בי שער.

אך השלום עם מצריים אינו אלא שלום חלקי. מנוי וגמור עם ממשלת-בגין להמר שוך ולשלוט בגדה המערבית וברצועת עזה, ועל אחת כמה וכמה בירושלים המיו רחית. במילא ברור כי המילחמה עם שאר העולם הערבי, ובמיוחד עם הפלסטינים, לא רק תימשך, אלא אף תחריף ותגבר, ותיצור מעגלים חדשים של שינאה.

יד ברזל לשלום. כך נוצר מצב-ברזל שבו שום דבר אינו נתון ואינו ודאי. הדיס-אורינטציה הזאת מביאה לפיצול-אישיות כימעט בכל השטחים. היסטריה של-מילחמה והיסטריה-של-שלום מתחלפות כימעט בכל מהדרת-החדשות, שוכנות זו בצד זו באותו עמוד של עיתון.

יד ברזל מופעלת בכיריות, פלוני מתכנן תערוכה בקאהיר, מיכתב-יקוראים תובעים רצח המוני של אסירים ביטחוני ניים, ובמוזיאון מתכננים תערוכה של ציורי-ישראל של ילדי מצריים.

ברור כי מצב כזה אינו יכול להימשך זמן רב, מבלי לגרום להפרעה נפשית עמו-קה. אהבת-ערבים ושינאת-ערבים יכרי-לות לדור זה לצד זה בנשמה אחת. אין פוליטיקאי יכול להלל את תרומתו הכבירה של האיסלאם התרבות האנושית ולגנות באותו גאון את האיסלאם הרצחני והאנטי-טיישימי. קשה לאהוב את אל-סאדאת שחריה-שלום ולשנוא אותה עת את אל-סאדאת המכריז כי הערבים לא יותרו לער-

לם על מיוזח-ירושלים. אי-אפשר להניף בגאווה את דגלי-ישראל בתעלת-סואץ ולערוך ציד-ערבים כרמאללה.

המדינה התרגלה למצב של לא-מילחמה ולא-שלום. קשה להתרגל למצב של גם-מילחמה וגם-שלום.

השטחים

הפוגרומצ'יקים

רודויה היהודית קמה

בשטחים המוחזקים

בשרשרת תקריות יזומות

נביא-הזעם הלאומי הפרופסור ישעיהו ליבוביץ, ניבא כי ישראל תהפוך רודויה שנייה, ביגול המשך שילטון-הכיבוש ב-שטחים המוחזקים. עתה מתגשמת הנבואה בצורה מרוכזת: השטחים הכבושים עצמם הופכים רודויה.

מאז נחתם הסכם-השלום, הציבו לעצמם המתנחלים בגדה ותומכיהם בישראל יעד ברור: לגרום לשפיכות-דמים בשטחים הכבושים, כדי להביא לעימות אשר יסכל מראש כל אפשרות של הידברות.

יעד זה מתנגש-משתלב עם היעד הנגדי של האוכלוסיה בגדה, המונהגת עתה על-ידי הסטודנטים: להביע את מחאתם על ההסכם המתעלם מהם, בצורה שתישמע בעולם כולו.

רצח והוצפה. על רקע זה הלך והתרחב השבוע מעגל-התקריות:

פרופסור לרפואה, שהוא גם מראשי התומכים בגוש-אמונים, פתח באש ליד רמאללה על מפגינים בלתי-חמושים. בתקרית נפצע בחוזה סטודנט ערבי.

היורה לא נעצר, לא נחקר על אש-מה כגון נסיון-לרצח. הוא נתבקש ברוב כבוד למסור עדות ולמסור את הנשק שלו. אחרי-כך נשלח הביתה, לא היה חסר הרבה, והמימשל היה מעניק לו ליווי של אופנועים, כנאה למעמדו הרם.

אנשי התנחלות, שחבריה היו מעורבים בתקרית, הודיעו כי "אינם משתפים פעולה" עם המיטרה. כאשר מדובר על חשד בנסיון-לרצח, זוהי הודעה חסרת-תקדים בחוצפתה בתולדות ישראל. לבסוף נשלח מתנחל אחד למיטרה, מסר כלי-נשק כלשהו לבדיקה. איש לא נעצר, איש לא בדק אם היה זה כלי-הנשק הנכון.

בתברון המשיכו הנשים של קריית-ארבע וילדיהם ב"שביתה" בבית שהגישה אליו נאסרה על המתנחלים. השביתה נמשכה שבועות, בחסות הצבא. שהטיל על השובתים "מצור" שהפך ביחיה ציבורית.

הצבא החריס סרטים של צלמים

מקומיים וזרים, שצילמו את הכרם שבו כתרו מתנחלי קריית-ארבע את הגפנים של עובדי-האדמה הערביים - עבירה על החוק ועל המצווה היהודית "לא תשיחית". ה"חקירה" המיטרתית בעניין זה היתה בדיחה מלכתחילה.

איש לא הואשם בעיקבות תקרית הלחול, שבה נרצחו לפני כמה שבועות שני מפגינים בלתי-חמושים. למרות ההכחשות, נסתבר כי הרוצחים הם אנשי קריית-ארבע, ושהמיטרה מחפה עליהם.

איש לא התרים עדיין את נשקם של מתנחלי עופרה, שפתחו קודם לכן באש על חושבי רמאללה.

רם מותר. ברור שכל זה לא היה אפי-שרי בלא סיוע ישיר או עקיף של שילטונות המימשל הצבאי וכוחות-הביטחון בגדה. לא ברור, לעומת זאת, מה מוליך סיוע זה: הוראה חשאית מגבוה המצווה על כוחות-הביטחון להשתתף בהפרת החוק, אהדתם של חלק מאנשי-הביטחון ל-פוגרומצ'יקים ולמעשהיהם, או שני הגורמים גם יחד.

נדמה כי ברגע זה דמם של ערבים מור-תר בשטחים המוחזקים, ואין צפוי כל עור-נש למי שפותח עליהם באש, משחית את רכושם או דורס את כבודם. התדרדרות זו מוכרחה להוביל, במוקדם או במאוחר, להתפוצצות רבתה, לרצח הרדי ולחתי-קוממות.

באופן פאראדוקסי, מחישים המתנחלים בדרך זו את קץ הלומותיהם: ההשתרלות מוכרחה להביא להתערבות בינלאומית, כפי שקרה ברודויה עצמה.

דיעות

צליש לגילוי-לב

בניויריב מפתיע השמיט

משה ארנס את הקרקע

מתחת להחלטת

בית-המישפט העיוני

הדברים לא זכו בשום פירסום. אך הייתה להם השלכה מרחיקת-לכת.

הדובר היה איש-הימין של תנועת-החרות, יו"ר ועדת-החקוץ-הביטחון של הרנס. הפרופסור משה ארנס. בניגוד לחבי-ריו-לדיעה, המעדיפים להטמיע את השקפתם במלל של מיסטיקה, רגיל ארנס לדבר לעניין.

בסימפוזיון שנערך באוניברסיטת תל-אביב לזכרו של דויד ("דוד") אלעזר, הגיב עו הדברים להתנחלות בשטחים הכבושים. ארנס אמר, דרך אנב, שאין לה חשיבות ביטחוניית.

הכנת יחיד ערך המשורר יבי השבוע לפניו של הפרופסור עזרה זוהר בגיבעת-היבחר בירושלים, כחמאה על התקרית ברמאללה, שבה נפצע סטודנט ערבי בשעה ששיירה של מתנחלים ואוהדים עברה בכיריות.

רק פוליטי. אחד המתווכחים, האלוף (מיל.) מתי פלד, יו"ר המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני וראש המח"ל לקה המדינית של שלי"י, לא האמין למשי-מע אוזניו. כי דעתו של ארנס היתה זהה, בעניין זה, לדעתו שלו.

האם אתה רוצה לומר כי אין ערך ביטחוני להתנחלות? תמה פלד.

ארנס לא נסוג. הוא חזר על דבריו: אין להתנחלות ערך ביטחוני. משמעותה היא מדינית בלבד. מי שדוגל בקיום הרשילטון הישראלי בגדה וברצועה, צריך לדגול בהתנחלות שם, למרות שאין לה ערך ביטחוני.

הכרזו פלד: זהו גילוי-לב הראוי-לשבת. כאשר מערבים עניינים פוליטיים בענייני-ביטחון, אין בסיס לוויכוח. כאשר ברור כי ההתנחלות משרתת עניין פוליטי, יש מקום לוויכוח רצינולי.

הקרקע נשמטת. היה לדבריו של ארנס היבט אחד, שלא עלה באותו דיון. לפני שבועות אחדים חייב בית-הדין-המישפט העליון התנחלות בגדה, בהסתמכו על חוות-ידעת צבאית שקבעה כי ההתנחלות היא חלק מן המאמץ הביטחוני. בית-הדין-המישפט קבע כי עליו לקבל את דעתם המוסית-מכת של המומחים הצבאיים. בהתאם לכך פסק כי ההתנחלות אינה נוגדת את אמנת-ז'נבה. אמנה זו אוסרת מכל וכל כל שיי-נוי דמוגרפי בשטח הנתון לשילטון צבאי של כובש, אך מתירה אמצעים ביטחוניים מטעם הכובש.

דבריו של ארנס השמיטו את הבסיס מתחת לפסק-הדין של בית-הדין-המישפט. כאשר יושבראש ועדת-הכנסת, הממונה על שא-לות-הביטחון, קובע כי ההתנחלות אינה ביטחוניית אלא פוליטית - מחייב הדבר גם את בית-הדין-המישפט.

בחרות

העיוות הבריטי

ד"ש סברה שזוהי

השיטה הצודקת. אך

תורות זה,

הפך המיעוט לרוב

לפני 32 שנים היו בחירות בבריטניה הופכות אוטומטית מאורע חשוב בארץ-ישראל. השבוע עוררו הבחירות הבריטיות עניין מועט - וגם זה רק משני טעמים: המהפך בבריטניה הזכיר את המהפך בישראל, לפני שנתיים.

תוצאות הבחירות הוכיחו מחדש את אי-הצדק המשוער הטבוע ביסודה של שיטת-הבחירות הרובנית, שיש לה חסידים רבים בארץ, ושהועלתה על נס על-ידי ד"ש ז"ל.

קולות ומושבים. לפי השיטה הבריית, טיח, מנצח בכל מחוז מי שקיבל בו את הקולות הרבים ביותר. כל שאר הקולות באותו מחוז אובדים כליל.

משום-כך קרו העיוותים הבאים:

המיפלגה הליברלית, שזכתה ב-13.8% של הקולות, קיבלה רק 1.7% של המושבים בפרלמנט.

המיפלגה השמרנית קיבלה רוב מכריע של המושבים בפרלמנט - יותר מ-53% - למרות שזכתה רק במיעוט של הקולות: 43.9%.

מיפלגת העבודה זכתה ב-36.9% של הקולות, אך ב-42% של המושבים.

כל האחרים זכו ביחד ב-5.4% של הקולות, אך רק ב-2.5% של המושבים.

גירוש זמוות. אילו היתה קיימת בי-בריטניה שיטת-הבחירות היחסית, כמו בי-ישראל, היתה מרגרט תאצ'ר צריכה להי-קם ממשלת-קואליציה, כמו מנחם בגין. הדבר לא היה בטוח: גם מיפלגת-העבודה יכלה להקים קואליציה עם המפלגה הלי-ברלית, ולכונן ממשלה ברוב זעום (50.7%).

תאצ'ר לא היתה זקוקה לכך השבוע. תודות לשיטת-הבחירות היה לה רוב שי-איפשר לה להגשים את הבטחות-הבחירות שלה, ובין השאר: גירוש אזרחים שחור-רים וחומים מבריטניה, הנהגת עונשי-מוות והכרה ברודויה.